

NARODOWY KONGRES NAUKI

GOWIN: NIEZBĘDNE SĄ NOWE ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE ŚCIEŻKI AWANSU NAUKOWEGO

Poznań, 23.02.2017 Narodowy Kongres Nauki

Wypracowanie szeroko akceptowalnych w środowisku akademickim nowych rozwiązań dotyczących ścieżki awansu naukowego i nowych rozwiązań dotyczących parametryzacji nauki - to zdaniem ministra nauki Jarosława Gowina największe wyzwania w dążeniu do doskonałości polskiej nauki.

Wicepremier, minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin w czwartek (23.02.2017) wziął udział w odbywającej się w stolicy Wielkopolski konferencji programowej Narodowego Kongresu Nauki pt. „Doskonałość naukowa - jak równać do najlepszych”. Jak podkreślił, doskonałość naukowa ma fundamentalne znaczenia dla procesu tworzenia nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, tzw. Ustawy 2.0.

Szef resortu nauki podkreślił w Poznaniu, że jednym z największych wyzwań w dążeniu do naukowej doskonałości będzie „wypracowanie szeroko akceptowalnych w środowisku akademickim nowych rozwiązań dotyczących ścieżki awansu naukowego oraz nowych rozwiązań dotyczących parametryzacji nauki, czy systemu oceny dorobku naukowego”.

Jak mówił, w Polsce „średnio samodzielność naukową, czyli stopień doktora habilitowanego osiąga się w wieku 41 lat”. „Za granicą, zwłaszcza w Europie Zachodniej czy Stanach Zjednoczonych, taką samodzielność osiąga się średnio o 10, czy nawet o kilkanaście lat wcześniej. (...) Drugą stroną medalu jest pytanie, jak zapobiec czemuś, co już następuje, czyli dewaluacji i obniżeniu poziomu polskich doktoratów i poziomu polskich habilitacji” - dodał.

Gowin przyznał, że bardzo trudno jest znaleźć rozwiązania, które z jednej strony udrożniłyby ścieżkę awansu dla młodych naukowców, a z drugiej - jak mówił - „musimy (...) uniknąć rozwiązań, które skutkowałyby rozplenieniem się pseudodoktoratów i pseudohabilitacji”.

FOT: NKN/GOVPL

Jak zaznaczył, kwestia nowych regulacji dotyczących ścieżki kariery naukowej jest niezwykle istotna, ponieważ już teraz wielu młodych polskich naukowców wyjeżdża za granicę również dlatego, że tam łatwiej jest im się rozwijać i prowadzić samodzielne badania.

„Dlaczego dzisiaj na uniwersytetach całego świata pracuje 35 tys. polskich naukowców? Wygnał ich z Polski nie tylko relatywnie niski poziom finansowania polskiej nauki. Bardzo często oni wyjeżdżają dlatego, że mają poczucie, że tutaj ich kariery naukowe są blokowane przez nadmiernie feudalne, nadmiernie zhierarchizowane, w złym tego słowa znaczeniu, relacje w środowisku akademickim” - podkreślił.

Dodał, że już są prowadzone prace nad różnymi wariantami rozwiązań tych kwestii. «Jednym z takich wariantów jest koncepcja tzw. dużego doktoratu» - wymienił.

Gowin zaznaczył, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wchodzi już w kluczową fazę pracy nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym. Jak mówił, ustawa ta jest niezmiernie ważna, ponieważ nauka poza prestiżem i wartością „samą w sobie” ma realne i „głębokie przełożenie na jakość życia, poziom życia każdego z Polaków”.

Jego zdaniem „nie będzie innowacyjnej gospodarki, jeżeli nie oprzemy polskiej gospodarki w dużo większym stopniu niż do tej pory, na odkryciach polskich naukowców”.

„Strategia na rzecz doskonałości naukowej, na rzecz reformy szkolnictwa wyższego jest komplementarna wobec Planu Odpowiedzialnego Rozwoju, dlatego tak ściśle współpracujemy z panem premierem Morawieckim i z innymi ministrami, bo warunkiem powodzenia planu (...) jest zwiększenie nacisku na rozwój nauki” - dodał szef resortu nauki.

Podkreślił przy tym, że rozwój polskiej nauki nie dokona się bez jej większego finansowania. Zaznaczył, że o ile pod względem osiągnięć naukowych mierzonych liczbą cytowanych czy publikowanych w prestiżowych czasopismach artykułów Polska znajduje się pod koniec drugiej dziesiątki

na świecie, o tyle pod względem poziomu finansowania nauki - pod koniec czwartej dziesiątki. „Widać, że mamy tutaj ogromne braki do nadrobienia i wierzę, że w przyszłorocznym budżecie te potrzeby finansowe, nie tyle polskiej nauki, co całego polskiego społeczeństwa, które będzie się rozwijać poprzez osiągnięcia naukowe, że te potrzeby będą uwzględnione” - powiedział.

Zdaniem ministra polska nauka potrzebuje głębokich zmian i stoi obecnie także przed wyzwaniem dotyczącym sposobu funkcjonowania polskich uczelni i jednostek naukowych. Jak mówił, przez poprzednie ćwierć wieku kolejne ekipy rządowe formułowały wobec środowiska akademickiego przede wszystkim postulat masowego kształcenia studentów, na co wpływał także sposób finansowania uczelni.

„Ma to swoje plusy, ponieważ pod względem procentowym, wśród młodych osób, które kończą studia znajdujemy się w światowej czołówce, ale wszyscy mamy świadomość, że stopniowo, coraz dotkliwiej odstawiają się także negatywne skutki uboczne tego rozwiązania. Tymi negatywnymi skutkami była przede wszystkim niska, coraz niższa jakość kształcenia” - powiedział Gowin.

Dodał, że odchodzenie od umasowienia procesu kształcenia musi iść w parze z większym naciskiem na podnoszenie poziomu studiów oraz zwiększanie umiędzynarodowienia polskich uczelni i polskiej nauki. Jak mówił, „nauka rozwija się dobrze w dialogu, także tym dialogu ponadnarodowym”.

„Dlaczego dzisiaj na uniwersytetach całego świata pracuje 35 tys. polskich naukowców? Wygnał ich z Polski nie tylko relatywnie niski poziom finansowania polskiej nauki. Bardzo często oni wyjeżdżają dlatego, że mają poczucie, że tutaj ich kariery naukowe są blokowane przez nadmiernie feudalne, nadmiernie zhierarchizowane, w złym tego słowa znaczeniu, relacje w środowisku akademickim”

„Czy rozwijanie doskonałości naukowej przy pozostawianiu w izolacji jest możliwe? Wątpię. (...) Trzeba szerzej otwierać się na współpracę międzynarodową również polegającą na tym, że w murach polskich uczelni powinno być zdecydowanie więcej wykładowców zagranicznych. Mam świadomość, że zmiany mentalne to jedna rzecz. Druga rzecz to konieczność usunięcia wad systemowych. Obecny system, który ogarnęła słusznie zniechęcona przez wszystkich punktoza, motywuje do działalności paranaukowej. Motywuje do wspierania ośrodków prowadzących działania przyczynkarskie, realizowanych wyłączanie na potrzeby polskich wymogów” - ocenił wicepremier.

Jak mówił, przez kilka miesięcy „wgrzyzał się” w zasady parametryzacji, czyli oceny jednostek naukowych. „Nie rozumiem wielu szczegółów obecnego systemu parametryzacji. (...) W tym systemie jest wiele luk” - zaznaczył. Opracowanie nowych zasad parametryzacji to jedno z najważniejszych zadań jego resortu.

„W kontekście przygotowywanej Ustawy 2.0 większość pytań dotyczących parametryzacji i oceny systemu ewaluacji polskiej nauki pozostaje otwartych. Nie możemy uciec od oceny punktowej publikacji jako miernika efektywności, aktywności naukowej” - zapowiedział szef resortu nauki. Jednak - jak mówił - na pozostałe pytania, np. jak powinna być ona ukształtowana, na ile powinna uwzględniać specyfikę poszczególnych dyscyplin, na razie nie ma odpowiedzi.

„Bez wątplenia na doskonałość naukową powinna być ukierunkowana logika dystrybucji środków finansowych na badania naukowe, zwłaszcza środków publicznych. Chcąc stale i zdecydowanie szybciej podwyższać nakłady na naukę powinniśmy pamiętać, że środki powinny (...) przynosić korzyści. Nie wystarczy więc wpompować środki w obecne struktury, by zapewnić rozwój nauki na miarę naszych aspiracji” - przekonywał Gowin. „Dobrze zaprojektowane konkursy na granty badawcze stymulują doskonałość naukową i powinny pozostać bardzo ważnym, moim zdaniem najważniejszym strumieniem finansowania badań” - zaznaczył minister.

Odnosząc się natomiast do polskiej infrastruktury naukowej i badawczej Gowin podkreślił, że pod wieloma względami jest ona na „imponująco wysokim poziomie”. Przypomniał także, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podpisało w ostatnim czasie także list intencyjny z miastem Wrocław o przejęciu udziałów w Centrum Badań EIT+.

Czwartkowe wystąpienie ministra nauki w auli poznańskiego uniwersytetu zakłócił głos z sali. Kobieta odniosła się do trzech projektów założeń do ustawy o szkolnictwie wyższym, przedstawionych przez zespoły ekspertów, mówiąc m.in.: „jeżeli chodzi o te trzy projekty wszyscy państwo zapewne je widzieli - są fatalne”.

„Myślę, że będzie okazja do tego, żeby o tych projektach podyskutować i dzisiaj, i jutro. Będziecie mieli państwo okazję podzielić się swoimi opiniami. Nie sądzę, aby o którymkolwiek z tych projektów można było powiedzieć, że jest fatalny. Przeciwnie, wydaje mi się, że wszystkie są bardzo inspirujące. Nie wydaje mi się też, aby szereg istotnych rozstrzygnięć, które stoją przed nami został już przesądzony. Temu służą takie debaty jak dziś, byśmy wspólnie dochodzili do rozwiązań” - odpowiedział minister Gowin.

Konferencja „Doskonałość naukowa - jak równać do najlepszych”, która w czwartek i piątek odbyła się na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, jest jedną z serii debat poprzedzających Narodowy Kongres Nauki, który odbędzie się we wrześniu w Krakowie. Tam MNiSW ma przedstawić założenia nowej ustawy o szkolnictwie wyższym. Zostanie ona wypracowana na podstawie propozycji trzech niezależnych zespołów badawczych, które wybrane zostały w maju 2016 r. przez MNiSW w konkursie i otrzymały granty na opracowanie i skonsultowanie założeń do nowej ustawy. Wszystkie zespoły przedstawiły już ministerstwu wyniki swoich prac.

Anna Jowska, Ewelina Krajczyńska
Źródło: PAP - Nauka w Polsce

<http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news-413243-gowin-niezbedne-sa-nowe-rozwiazania-dotyczace-sciezki-awansu-naukowego.html>

Wyróżniki od Redakcji